

בעזה"ש"ת

# שאו מרום עיניכם

שמועס חיזוק  
לבחורי קודש  
לקראת חודשי הקיץ

גליון י"ד + פרשת קרח (בארה"ק חוקת) תשפ"ו

## ואלו יעמדו על הברכה

שהרימו נדבת לבם הטוב להוצאת גליון זה  
וזכורת הרבים תלוי בהם

♦ תומכי הגליון ♦

הרב **יוסף מרדכי ווייס שליט"א**

ובנו הר"ר **יצחק מנחם הי"ו**

לרגל שמחת הולדת הנכדה / חבת תחי'  
במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

יה"ר שיתברכו ממעון הברכות בכל מילי דמיטב  
ברוחניות ובגשמיות, ואך טוב וחסד ירדפם כל הימים

יו"ל ע"י המכון להוצאת דברות קודש

מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שע"י קהל חסידי קאסוב

♦ ♦ ♦

להערות, תרומות ולקבלת הגליונות

ניתן להתקשר או לשלוח הודעה למס': 347-871-4001

♦ ♦ ♦

לשמיעת כל מאמרי ושיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א:

'קול קאסוב'

בארה"ב: 718-682-2004 בארה"ק: 072-3701810

# שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם

שמועס חיזוק לבחורי קודש לקראת חודשי הקיץ

כ"ט סיון תשפ"ה

## לִירְאֵי ה' וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ

יצייר בנפשו תמיד איך שהוא עומד לפני השם יתברך, כי הקב"ה מלוא כל הארץ כבודו

בנביאים ומשולש בכתובים: בתורה נאמר (דברים ד, לט) 'וַיִּדְעֶתָ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל לְבָבְךָ' וגו', ובנביאים כתיב (ירמ' ט, כג) 'כִּי אִם בְּזָאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלָּל הַשֹּׁפֵל וַיִּדַּע אוֹתִי', ובכתובים (דברי הימים א' כח, ט) 'וְאַתָּה שְׁלֹמֹה בְּנִי דַע אֶת אֱלֹהֵי אֲבִיךָ וְעִבְדָּהוּ'. ועל כן ראוי לכל אדם להיזהר וללמוד ולהוציא כל מחשבות מלבו זולתי על הבורא עולם יתברך, כי כשידע אותו אז ידע לעבדו, "ע"כ.

המורם מדבריו הקדושים, שיהודי צריך תמיד לחיות עם השי"ת ולחשוב ממנו יתברך, וכמאמר הכתוב (תהילים מז, ח) 'שְׁוִיתִי ה' לְגִנְדִּי תָמִיד'.

## זֶה הוֹדִי וְזֶה רַעִי

מה נפלא יותר מלשוחח עם השי"ת ולפרוק לפניו את מטען הלב, או האפשרות להשתעשע במחשבות קדושות איתו יתברך – הן אלו הדברים הנפלאים והנעימים ביותר

כל אחד מחפש לעצמו חבר טוב וקרוב לנפשו. והלוא הוא ית"ש הוא הקרוב

חֲשַׁבְתִּי דְרָכֵי מָה נִתֵּן לוֹמַר וּמָה אֲפֹשֶׁר לִדְבֹר בַּעַת כּוֹאֵת, שִׁיחֵי דִיבּוּרִים שֶׁל הַכִּנָּה לְקִרְאָת שְׁבוּעוֹת הַקִּיץ הַמְרוֹמָמִים הַבַּעַל"ט, אֲשֶׁר בָּהֶן נִתֵּן לַקְּנוֹת כָּל כֶּךְ הַרְבֵּה קִנְיָנִים טוֹבִים. כָּל אֶחָד לְהִיכֵן שֶׁהוּא נּוֹסֵעַ, וְאֵף מִי שֶׁאִינוֹ נּוֹסֵעַ אֲלֵא נִשְׁאָר בַּמִּקּוֹמוֹ, אֵין זֶה נִפְקָא מִינֵה כָּל כֶּךְ, כִּי כָּל מִקּוֹם הוּא סְמוּךְ וְנִרְאָה אֵל הַשִּׁי"ת, כִּי הֲלוֹא הוּא יִתְבַּרֵךְ מִגִּדּוֹ אֶת הַכָּל וּמִלּוֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְלִית אֶתֶר פָּנּוּי מִינִיָּה.

עודי מהרהר מה לומר ומה לדבר, אָנֹה ה' לִידֵי יְהוּדִי שֶׁמֶסֶר בְּיָדִי סֵפֶר 'שׁוֹשֵׁן סוּדוֹת', הַמְּיוֹחֵם לְאַחַד מִתְלִמִּידי הַרִמְבָּ"ן זִיע"א, וְהוּא מִן הָרֵאשׁוֹנִים כַּמִּלֵּאכִים. הִבֵּה נַעֲיִין בְּדַבְרֵי קִדְשׁוֹ וְנִרְאָה מָה שֶׁכָּתַב בְּרֵאשִׁית הַסֵּפֶר, וּז"ל"ק: "רְאוּי לְכָל אָדָם לְחֹשֵׁב וּלְחַקּוֹר עַל הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ, וְלֹא עַל דְּבַר אַחֵר. כְּתוּב בַּתּוֹרָה וּשְׁנוּי

אלינו ביותר... אפשר לנסוע להבא ולהתם, האחד נוסע אל ה"קעמפ", השני יוצא למנוחה בהרים, ויש אשר נשאר כאן. ובאמת אין נפקא מינה כלל וכלל, כי היכן שהולכים והיכן שעומדים, הקרוב ביותר שיש לנו הוא השי"ת לבדו.

**ענין** זה צריך ללוותינו בכל מקום, ואך על זה תיסוב מחשבותינו: על קירבת ה' – 'וְאֵי קִרְבַּת אֱלֹקִים לִי טוֹב' (תהלים עג, כח). וכי מה נפלא יותר מלשוחח עם השי"ת ולפרוק לפניו את מטען הלב, או פשוט "צו פאברענגען מיט'ן אויבערשטן" ולהשתעשע במחשבות קדושות איתו יתברך – הן אלו הדברים הנפלאים והנעימים ביותר, "עם איז די גישמאק'סטע זאך"... כדאי לנסות את זה, עוצמים את העיניים ומתבוננים בישוב הדעת ממצאות הבורא הנמצא בכל מקום ומדברים אליו יתברך. 'מַעֲמֹו וְרָאוּ כִּי טוֹב ה'' (תהלים לד, ט).

**הובא** בספרים הקדושים (עי' בעל שם טוב נח, קיג-קטו; וילך, ט), שאם באים לו לאדם מחשבות זרות בשעת התפילה ומונעות ממנו להתפלל כראוי, או שבמשך היום טורדות אותו מחשבות שאינן הגונות ומבלבלות אותו. הנה העצה לזה, על פי הכתוב (משלי יב, כא) 'רְבוֹת מַחְשְׁבוֹת בָּלֵב אִישׁ, וְעֵצָה ה' הִיא תְקוּמָה'. דהיינו, שיעמוד לרגעים אחדים ויהרהר שהשי"ת סובב כל עלמין וממלא כל עלמין, 'מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ' (ישעי' ו, ג) ואין שום מקום

אשר לא נמצא שם הבורא ית"ש. הרי הוא יתברך סובב אותי וגם נמצא בתוכי, הוא אשר מְחַיֶּה ומהווה אותי בכל רגע ורגע, את כל מהותי, מַחְשְׁבוֹתִי, דְּבוּרֵי וּמַעֲשֵׂי. ואף מה שעולה במחשבותי כעת, גם זה רק מאיתו ית"ש המחיה ומהווה אותי, כי מבלעדי שהקב"ה חושב איתי יחד ונותן כוח למחשבה זו, לא היה ביכולתי לחשוב כלום...

**ובוודאי** אחרי מחשבות קדושות אלו, מיד יסורו מחשבות ההבל ויפרחו מראשו כרוח נושבת וכחלום יעוף, וזהו בדוק ומנוסה. אך לזה צריך להתעמק במחשבה זו היטב. וכאשר יעלה ביד האדם לחשוב מחשבות ככל הנזכר, להשיג ולהרגיש את מציאותו יתברך בכל מקום, ממילא יהיו שאר הדברים בטלים ומבוטלים. וזאת השמירה המעולה ביותר שיש לנו לקחת לכל מקום, היכן שאנו הולכים והיכן שאנו נמצאים.

## וְתִלְמוּד תוֹרָה בְּנֶגֶד בָּלֵם

העיקר הוא להיות שקועים בלימוד התורה"ק – "ליגן אין לערגען", לעמול ולעסוק בש"ס ופוסקים, ורק אחרי כן ניתן להמשיך לסודות טמירים

**אמנם**, בל יטעה בחור להסיק מסקנא שצריך להתהלך כל היום כולו בדביקות וב"מוחין", וימנע עצמו מלישב ולעסוק בתורה ח"ו. כי אין זו הכוונה כלל וכלל.

**צא** ולמד מהרה"ק בעל 'היכל הברכה' מקאמארנא זיע"א, אשר מעורר כסדר בדברי קדשו על הצורך לייחד יחודים, והוא עצמו מפרש (בספה"ק 'נצח חסד') את מאמר המשנה (אבות פ"ד מ"י) 'הוי

ממעט בעסק, ועסוק בתורה' – הוי ממעט ב"עסק היחודים" ועסוק בתורה...<sup>א</sup> כי אכן, הכל טוב ויפה אם יושבים ועוסקים בתורת ה' ועמלים בה, ואזי מה טוב ומה נעים גם לחשוב מחשבות נעלות

א. ראה מתק לשונו הקדוש (שם): "בעסק. כולל כל מיני עסקים, אפילו עסק היחודים לעסוק בתחתון ולרמוז בעליון. כי החורש והזורע והקוצר כשמכוין עושה תיקונים עליונים למעלה למעלה, כטעם 'בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ, וְהוּא יִשֶּׁר אֲרָחֶיךָ' (משלי ג, ו). והרמוז, בעס"ק עולה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן – שורש היחודים. ולזה לא אמר 'בעסקים'. ואעפ"כ עיקר הוא התורה, לימוד התורה לשמה בשקידה ובקביעות עתים לתורה. וההכרח יעסוק בקדושה וביחודים לשם שמים, כל אחד לפי השגתו".

וע"ע באריכות דבריו הנלהבים של בנו הרה"ק בעל 'דמשק אליעזר' זיע"א, בספרו 'בן ביתי' (פר' שופטים) עה"פ (דברים יז, יח) 'וְהָיָה כְּשֶׁבִיתוֹ עַל פֶּסֶא מִמַּלְכָתוֹ, וְכָתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר מַלְפָּנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם, וְזָל"ק: 'וְהָיָה' הוא אותיות שם הוי"ה ב"ה, וזה סימן טוב לצדיק דקדושה. 'כְּשֶׁבִיתוֹ עַל פֶּסֶא מִמַּלְכָתוֹ', על ישראל. 'וְכָתַב לוֹ', בלבבו. 'אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת', היינו שלא יפסוק פומא מגרסא וילמד בשקידה כחפץ השי"ת בביכול. וזהו 'מְשֻׁנָּה', היא לשון כפלים, שהוא שונה וחוזר ושונה בלי הפסק מה. 'עַל סֵפֶר', דייקא, מתוך הספר הוא לומד ולא במוחין לבד, והוא אפילו בעת זקנתו. 'מַלְפָּנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם', היינו לפני בני ישראל העובדים את השי"ת בדביקות גדול לעיני כל, ולא בושים ללמוד לפניהם.

ולפי ששמעתי שיש בעולם ראש ישראל שלא היה פותח שום ספר ללמוד זה ערך חמשה ועשרים שנה, ואפילו 'שנים מקרא ואחד תרגום' לא היה קורא כל השנים הללו. והוא, כי הוא אמר שאינו צריך עוד ללמוד, כי הוא כבר מזוכך מכל הפסולת. אוי ואוי לדור הזה שיש בהם ראשי הדור כאלה. ואפילו שאין דרכי לדבר סרה ח"ו אפילו על פחות שבפחותי ישראל, אלא מרוב שיחי וכעסי ששמעתי שיש בעולם הזה ראשי הדור כאלה, לזה כתבתי קצת למקצת מכל מה ששמעתי מהם, ואקוה להשי"ת שאני הולך בדרך אבותי הקדושים. וכפי ששמעתי מפיו הקדוש של אאמור"ר זלה"ה ארבעה שבועות קודם פטירתו נב"ע, וזה לשונו הקדוש: "אני יכול להלך במוחין לבד, ביחודים קדושים ושמות וצירופי שמות הקדושים, לערך מאה שנה, ואפשר עוד יותר, ולא הוצרכתי עוד לשום ספר ללמוד. אעפ"כ אין בי חיות רוחני דקדושה, אלא דייקא כשאני לומד מתוך הספר, גמרא מדרש זוהר רמב"ם וכיוצא בהם. ואח"כ אני הולך בתוך ביתי הנה והנה, ואייחד יחודים קדושים לערך שעה ולא יותר", והוא קיבל זאת מרבו דודו רבינו מזידיטשוב, והוא מרבו רבינו מלובלין, ומאפטא ומקאזניץ, ומרבו רבינו ר' ברוך נכד לבעש"ט זלה"ה, ומרבו רבי משה ליב מסאסוב. והם קבלו כולם מרבינו אלקי רבי אלימלך זלה"ה, והוא קבל מרבו רבינו אלקי רבי ר' בער זלה"ה, ומרבו רבי רבינו מיכל זלה"ה עד הבעל שם טוב זלה"ה, שעיקר המוחין דקדושה אינם באים לאדם בר ישראל אלא דייקא ע"י למודו בתורה הקדושה, דייקא מתוך הספר. ומי שאינו חפץ בזה הדרך הנ"ל, אין בו ממש, והבן.

לזה כתוב לקמן (שם, יט) 'וְהָיָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהֵיוֹ לְשֹׁמֵר אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֵת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשֹׂתָם'. ר"ל דייקא 'וְהָיָה עִמּוֹ', הספרים, ללמוד בהם. 'וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו', אפילו בעת זקנתו. והוא כדי לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה' וגו'. אבל בלא זה, משמע שאין בו שום יראה אפילו הוא הולך במוחין גדולים, אעפ"כ אין בהם ממש כנ"ל. 'לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהֵיוֹ לְשֹׁמֵר אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְאֵת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשֹׂתָם' דייקא בכוונת הלב, והבן".

ומרוממות בד בבר. אך העיקר הוא, להיות שקועים בלימוד התורה"ק – "ליגן אין לערנען". 'ותלמוד תורה כנגד כולם' (פאה פ"א מ"א).

הנה אמרו חז"ל (איכ"ר פתיחתא ב) שהקב"ה אומר 'הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו'. והיו צדיקים מתבטאים ואומרים בתוכחת מוסר, שהקב"ה קורא כזאת על אחד המתהלך אנה ואנה כשרעפי דביקות וב"מוחין" יתר על המידה, ועל ידי זה מתבטל מלימוד התורה. עליו אומר הקב"ה: 'הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו' – "לאז מיך שוין אפ און זעץ דיך לערנען" ... ("עזוב כבר אותי והתיישב נא ללמוד" ...)

ראש דברינו היה מתוך ספר 'שושן סודות' שהגיעני זה עתה. ורמז יש בשמו נאה לו לענין המדובר, כי ראשי התיבות של שם הספר הוא ש"ס. והלוא ראשי התיבות הם ההתחלה וראשית הדבר, ובא ללמדנו, שבראש ובראשונה צריך לעמול ולעסוק בש"ס ופוסקים, ורק אחרי כן ניתן להמשיך לסודות ממירים.

כתיב (משלי לא, יא) 'אִשֶּׁת חֵיל מִי יִמָּצָא, וְרַחֵק מִפְּנִינִים מִקְרָה: בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ, וְשָׁלָל לֹא יִחָסֵר'. פסוקים אלו נסובים והולכים על כלל ישראל, אשר נקראים כלפי הקב"ה כבחינת 'אשת חיל', 'אשה כשרה העושה רצון בעלה'. ועל פי זה אפשר להמליץ בהמשך הכתובים: 'בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ' זהו הקב"ה, והסיבה לזה, למעם כי 'וְשָׁלָל לֹא יִחָסֵר'. והיינו, כי של"ל בגימטריא ש"ס, ובעת שאין נחסר מבחינת של"ל – ש"ס, וישראל קדושים עוסקים ועמלים בתורה, אז באה קורת רוח ונייחא מן אשת החיל אל בעלה, מבני ישראל אל אביהם שבשמים.

ישנו ווארט ידוע מצדיקים ('מבשר צדק', ליקוטים) על דברי הגמרא (ברכות לא.) 'אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה'. 'חבירו' רמזו על השי"ת, ככתוב (שה"ש ה, מז) 'זֶה רֹדֵף וְזֶה רָעִי'. והנה יהודי צריך להיות דבוק בהשי"ת בכל רגע ורגע, ואין לך שעה שאין צריך לחשוב ממנו ית"ש. אמנם, אימתי מותר הדבר להפסיק מחשבה זו. על זה אמרו חז"ל: 'אל יפטר אדם מחבירו' – דהיינו הקב"ה,

ב. מדרך העולם, שכל אחד מחפש לעצמו חבר טוב וקרוב שיבין אותו היטב בהבנה אמיתית. וזאת תדע נכונה, שהחבר היותר טוב והיותר קרוב אל האדם הלוא הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו. הוא יתברך הוא המבין הטוב ביותר לנפשו. כי הנה ככל שירבה האדם להסביר את עצמו טוב יותר לחבירו, עדיין לא יבין החבר את הדברים עד תומם, ואף זאת יבינם רק לפי הילוך ראשו שלו ולא לפי ראש חבירו. אבל הקב"ה מבין במדויק את הכל לפרטי פרטים. כי הרי גם את ראש האדם ומחשבותיו עשה השי"ת... ולא זו בלבד שהוא יתברך בראם, אלא אף בכל רגע ורגע הוא מחיה ומנהיג אותם, וכאילו חושב איתו יחד...

וּפְשָׁעִים יִפְשְׁלוּ בָם'. יש המנצלים אותם לטובה ולברכה ויש אשר להיפך ח"ו, ואין הדבר תלוי אלא בהחלטתו ורצונו של כל אחד ואחד.

הבה נתבונן מעט בפנימיות מהותם של שני החודשים האלו, נחפשה ונחקורה מה מקורם ושורשם.

זה עתה קראנו בתורה בפרשת שלח – פרשת המרגלים, אשר שלחם משה רבינו ע"ה לארץ ישראל, 'וַיֵּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן' (במדבר יג, ב) לראות ולהביט את הנעשה שם. והנה אמרו חז"ל (תענית כט.) ששילוח המרגלים היה ביום כ"ט בסיון, כאשר אחרי כן במשך חודש תמוז ומספר ימים מחודש אב הלכו ותרו את הארץ. וכתב רש"י (שם, ג) 'ואותה שעה כשרים היו', כי אכן, בשעת יציאתם היו המרגלים אנשים כשרים וחשובים, ואף הובא מהאר"י הק' זיע"א (ליקו"ת פר' שלח) שנסמית השבטים הקדושים בני יעקב אבינו ע"ה הצטרפו אליהם בהליכתם. אמנם, אחרי כן במקום כלשהו איבדו דרכם הנכונה ונתקלקלו בשליחותם. ויש לנו להבין על מה אירע הדבר הזה.

והנה איתא בזוהר הקדוש (שמות יב ע"א; יתרו ע"ב), ששני החודשים האלו – תמוז ואב, הם ימי דינים, ויש להסמטא-אחרא אחיזה בהם. ובאמת כאשר נעיין ונתעמק בשורשם, נמצא

'אלא מתוך דבר הלכה' – בשעה שיושב ועוסק בתורה. כי בעת שלומדים צריכים להיות מונחים בעומק הלימוד, "ליגן אין לערנען". ועל זה אומר הקב"ה: 'הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו'.

אכן, ביני לביני, בין סדר לימוד זה לסדר לימוד אחר, עוד היום גדול, ואף גם הלילה... וצריך האדם להרגיל את עצמו לחשוב מחשבות של קרבת ה' ואהבת ה'. ומחשבות קדושות אלו הן מצוות עשה דאורייתא. ולא מצוה אחת בלבד אלא הרבה מאוד, וכפי שמצינו בתורה פסוקים לרוב בהם מצווה אותנו השי"ת ואומר: 'וַיְדַעַתְּ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֵל לְבָבְךָ' (דברים ה, ז), 'וְאַהֲבָתָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ' (שם, ו), 'לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ' (שם, יא, ג). כי אכן, צריך לחיות עם הקב"ה...

## וְעֵינֵינוּ תְּרַאֲנוּ מַלְכוּתָךְ

חודשי תמוז ואב הם כנגד שתי הענים, ובחינה זו היא הנעלית והחשובה ביותר. ולפי זה נבין כי לאחינס הרעשו רבותנו הקדושים לדורותיהם על ענין קדושת הענים

הנה ימים באים לקראתנו, תקופת שבועות הקיץ – ב' החודשים בהם יוצאים ומטיילים הכא והתם, והרי אמרו חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ד ה"ד) 'כל הדרכים בחזקת סכנה', ובוודאי הכוונה גם לסכנה הרוחנית האורבת בדרכים. הנה כי כן, ימים אלו, כל אחד מנצל אותם בדרכו, וככתוב (הושע יד, י) 'וְצִדְקִים יִלְכּוּ בָם

כי הם חודשים גבוהים ונעלים מאוד<sup>ג</sup>. והענין הוא, כפי שהובא הרבה בספרי החסידות בשם האר"י הק' (שעה"כ דף צ ט"ד; פע"ח שער ר"ה פ"ד), שחודשי תמוז ואב הם כנגד העינים<sup>ה</sup>. והרי זאת כבר ידוע (ע"י ע"ח שער אח"פ), שבחינת ה'עינים' הן הדרגה הגבוהה ביותר.

כי הנה ישנן לכל אדם ד' חושים: 'ראיה, שמיעה, ריח, דיבור' – 'עין, אוזן, חוטם, פה', והם כנגד ד' אותיות שם הוי"ה ב"ה (ע"ח דף יח ט"א). והרי כל יהודי צריך שיאיר עליו שם הוי"ה ב"ה – 'ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת'. וכיצד היא הדרך לזכות לכך, הנה על ידי שמזככים את ד' החושים, שהם מכוונים כנגד ד' אותיות שם הוי"ה הק', וכסדר הזה: ' – כנגד 'עין', וכפי שאכן רואים שהעין היא בצורת האות 'י'. ה' ראשונה – כנגד 'אוזן', וכאשר המציאות מוכחת שבתוך האוזן ישנה צורת אות ה'. ו' – כנגד 'חוטם' שהוא בצורת ו'. ה' אחרונה – כנגד 'פה', אשר בו ה' מוצאות הפה (רהיני, ה' אופנים בהן יוצאות האותיות מן הפה).

על כל פנים, נוכחנו לראות שישנן ד' מדריגות. ואם נרצה לדעת איזהו

הדרגה הגבוהה מביניהן. הנה ד' המדריגות מכוונות כנגד ד' עולמות: 'אצילות, בריאה, יצירה, עשיה'. וכידוע, עולם האצילות הוא העולם הגבוה ביותר, ולעומתו אין שאר העולמות 'בריאה, יצירה ועשיה' נחשבים לכלום. והרי אות 'י' של שם הוי"ה הוא כנגד 'אצילות', וכאמור הוא גם כנגד בחינת העינים. ואם כן, נמצינו למדים שבחינת העינים הן הדרגה הגבוהה ביותר.

ולפי זה נבין, כי לא לחינם הרעישו רבותינו הקדושים לדורותיהם בספריהם הקדושים על ענין קדושת העינים. כי הן זו המדריגה הנעלית והחשובה ביותר...

ואף גם זאת, שם הוי"ה בלעדי האות 'י' לא יהיה שם משמות הקודש, מה שאין כן ביתר אותיות השם. כי הנה אותיות י"ה בלבד, הרי הן שם י-ה. וכן אותיות יה"ו לבדן, הן גם כן שם קדוש. ובוודאי כאשר ד' האותיות יהיו יחדיו, הרי הן שם הוי"ה הק'. אך בלא האות 'י', אין זה שם. צא ולמד כוחם הגדול של בחינת ה'עינים'...

ג. תא חזי מה שכתב בספה"ק 'אמרי נועם' (ר"ח תמוז), וזל"ק בסוף דבריו: "ולכן תמוז אב הרומז על עינים, השגחת הבורא ב"ה שיהא לעתיד, כי יתהפכו לששון ולשמחה ויתקדש כל העולם, נפרץ אז חומת העיר, להראות אשר תתפשט הקדושה אפילו חוץ לחומה וכו"ל".

ד. כמבואר בדברי האר"י הק' שחודשי השנה מכוונים כנגד איברי השערים שבראש, כל חודש כנגד אחד מן האיברים.

## תְּנֵה בְּנִי לְבָךְ לִי וְעֵינֶיךָ

ראה והביטה, שעל ידי העינים יכולים להתעלות בסולם המדרגות גבוה מאוד, אך כמו כן ניתן גם לרדת לבאר שחת ח"ו

הנה כוחם של העינים רב עד מאוד. מצד אחד, אפשר להעפיל באמצעותם למדרגות גבוהות עד מאוד, וכמו שמצינו אצל הנביאים שזכו לנבואה בכוח הראיה, וככתוב (ישע' ו, א) 'וְאַרְאֶה אֶת ה'". אך מאידך גיסא, יתכן שהעינים יגרמו ליפול ממה מטה. פעמים שנופלים ופעמים שמתעלים.

והסיבה לזה היא, שדווקא משום שכוח העינים הוא גדול כל כך, לכן שייך בהם הכלל 'כל הגדול מחבירו, יצרו גדול הימנו' (סוכה נב.), ולזאת על ידי העינים יכולים להתעלות בסולם המדרגות גבוה מאוד, אך כמו כן ניתן גם לרדת ח"ו לבאר שחת, וכמו שכתוב אצל בלעם הרשע (במדבר כד, ד) 'נִפְלַג וְגִלְוֵי עֵינַיִם'.

ובבר ציוה לנו הכתוב (דברים ו, ד): 'שִׁמְ"ע יִשְׂרָאֵל. וְאִתָּא בְּתִיקוֹנֵי חוּזְהָר (תי' מט, פה ע"ב) כי שִׁמְ"ע ר"ת 'שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם' (ישע' מ, כו). והיינו, שצריך להרים את העינים כלפי מעלה אל השי"ת. עוד היו צדיקים מתבטאים ואומרים: 'שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם' – ראו שיהיה לכם "דערהויבענע אויגן, הימלדיגע אויגן"...

ובאמור, חודשי תמוז ואב הם כנגד שתי העינים. גם הובא לעיל כי בחודשי תמוז ואב יש לסטרא-אחרא ולעשו כוח גדול ושליטה חזקה. ועתה נבין, כי דווקא לסיבת היותם חודשים נעלים וגבוהים כל כך, לכן חפצים הסטרא-אחרא וחיילותיו ליטול חלק זה לעצמם. ועל כן מתנהלת בימים אלו מלחמה גדולה ועצומה.

וזהו מה שדייק רש"י וכתב על שעת יציאתם של המרגלים: 'ואותה שעה כשרים היו'. כי הרי שעה זו היתה ביום כ"ט בסיון, בעוד הכל הולך עדיין למישרין... אמנם בעת שהגיע וחל חודש תמוז, תיכף ומיד התחיל לבעור בהם היצר הרע, ואז כבר לא יכלו לעמוד כנגדו.

ובענין זה הובא משמו של הנח"ק רבי שמשון מאוסמרופוליא זיע"א (לקוטי שושנים) רמז נפלא בפסוק (שם, כ) 'וְהַיָּמִים יָמֵי פְּגוּרֵי עֲנָבִים'. כי לכאורה צריך להבין לאיזה צורך הדגיש לנו הכתוב שתקופת השנה בזמן ההוא היתה 'יָמֵי פְּגוּרֵי עֲנָבִים', ומה זה נוגע למעשה המרגלים. אך הנה האותיות שקודם ענב"ם (חסר י"ד) הן סמא"ל, שהוא שמו של השטן, הוא הסטרא-אחרא. וזהו שהודיעה לנו התורה ק: 'וְהַיָּמִים' – בהם תרו המרגלים את הארץ, היו 'יָמֵי פְּגוּרֵי עֲנָבִים', כלומר, אותיות ה'ביכורים' הקודמות לענב"ם, שהן אותיות סמא"ל.

ומאז נהפך לנו יום ט' באב ליום בכיה ואבל לדורות.

ועל שני חודשים אלו קונן ירמיהו הנביא במגילת איכה (ג, נא) 'עֲיִנִי עוֹלָלָה לְנַפְשִׁי' – העינים הם אלו שגרמו לנו את כל החורבנות. ועליהם אמר (שם א, טז) 'עֲיִנִי עֲיִנִי יִרְדָּה מַיִם' – הזכיר ב' פעמים 'עין', האחד עבור חודש תמוז והשני עבור חודש אב, שהם חודשי הפורענות וחורבן בית המקדש.

ובאשר מבינים זאת לנכון, מבינים במקצת את המתרחש בעולם בתקופה זו של השנה, על מה דווקא בשבועות הקיץ מתעוררים ניסיונות גדולים בענין שמירת העינים, והזמן גרמא יותר משאר ימות השנה להתחזק ולהתגבר בעוז ותעצומות בעבודת שמירת העינים וקדושתן. להיות שהזמן הזה מסוגל לזכות לעינים קדושות ונעלות, עינים שהן בבחינת 'שאו מרום עיניכם', שבהן ניתן לזכות לבחינת ראייה נשגבה וגדולה עד מאוד.

הנה ימים באים, ואנחנו מתקרבים לשני ימות המשיח, שעל הזמן ההוא כתוב לאמור על ידי עבדיך הנביאים (ויאל ג, א) 'וְנִפְאָר בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם', שבני ישראל ובנות ישראל יזכו לכוח הנבואה. אמנם, בכדי לזכות לכוח הנבואה צריכים ל'עינים', ואין הכוונה לעינים גשמיות אלא לעינים רוחניות.

וכוונת התורה להשמיענו, שאם יקשה לך האיך המרגלים הללו שהיו אנשים גדולים וחשובים נכשלו וחטאו. תדע שהימים האלה היו 'ימי בְּכוּרֵי עֲנָבִים', ימים שלסמטרא-אחרא יש בהם כוח ושלִיטה, והן הם חודשי העינים.

ואכן, מה ששלח אותם משה רבינו ע"ה היה גם כן בשביל כוח הראיה, וכמו שציור אותם (שם, יח) 'וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֶה הִוא'. כי מטרת שליחותם היתה שבראייתם והסתכלותם יקדשו את הארץ, אך לבסוף קלקלו והביטו על החלק הרע ועל הקליפות שבה. וזהו 'וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ כְּחִגְבִּים' (שם, לג), שתחת שיהיו להם עינים רמות ונעלות, נהפכו עיניהם ונהיו כחגבים... דהיינו, שהגיעו עם עיניהם לשפל המדרגה, ועליהם נאמר (ירמ' יג, יז) 'וְדָמַעַתְּ תִדְמַעַת וְתִרְדַּר עֵינֵי דִמְעָה'.

חודשים אלו, חודשי העינים, הם תקופת הזמן של חורבן בית המקדש, בהם חלים צום הרביעי וצום החמישי – שבעה עשר בתמוז ותשעה באב. ונווכח לראות כי מאורעות החודשים האלו שייכים וקשורים אף הן בפגם הראיה. כי הנה בי"ז בתמוז אירע חטא העגל, ומצינו שם שתחילתה של הפורענות היתה בראיה שאינה ראויה, וככתוב (שמות לב, א) 'וַיֵּרָא הָעָם כִּי בָשָׁשׁ מֹשֶׁה'. ואחרי כן חטא המרגלים, שיצאו לשליחותם ופגמו בראיה,

בשמירה מעולה וחזקה, לבלתי יביט ויסתכל על הבלים ומרעין בישין ח"ו.

**אבן,** החלק העיקרי הוא חלק ה'עשה טוב', דהיינו, שהענינים לנוכח יביטו בתורה ובתפילה, והמוח יהיה עסוק ומונח בענינים קדושים. וזאת, מכיוון שה'ענינים' אינן רק החלק החיצוני של הראיה בלבד. כי מה שהאדם רואה הוא בעצם על ידי המוח, וכידוע שהענינים הן בחינת חכמה" (ולכן חכמי העדה נקראים 'עני העדה').

**'ראיה'** אין פירושה פעולת ההבטה הנעשית על ידי העינים, אלא היא כל מציאות מחשבת האדם. העין החיצונית היא זאת אשר רק מביאה את המחשבות פנימה, והעיקר הן 'עני השכל'. וממילא, כאשר הראש מונח בתורה והמחשבה עסוקה בלימוד, אזי מתרוממות ההשגות ואיתן גם מתעלות העינים.

**בשבועות** ובחודשים אלו, אם זוכים להיות מונחים בעסק התורה ("ויד אריין ווארפן אין לערנען"), יכול האדם להשתנות לגמרי ולהתעלות מעלה מעלה, כי הדברים המונעים והמטרידים – מועטים הם, ותקופה זו הרי היא הזדמנות נפלאה עד מאוד להתרוממות והתעלות.

**ובפי** מה שיהודי משגיח ושומר על העינים, במידה זו זוכה לעתיד לבוא לעינים קדושות יותר וגבוהות יותר, שיוכל לראות על ידן ולהשיג בהן נבואה ודבקות בהשי"ת. ואם ח"ו לא שמר את עיניו ולא קדשם כראוי וכיאות, יהיה אז כאיש עיוור רח"ל אשר לא יוכל לראות באור פני מלך חיים. והרי על הזמנים הללו כתיב 'פי עין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן' (ישעי' נב, ח), 'וְנִגְלָה כְּבוֹד ה' וִירְאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי ה' דִּבֶּר' (שם מ, ה).

**המורם** לנו, שאם חפצים לזכות בבוא היום הגדול בקיום בקשתנו התמידית 'ותחזינה עינינו בשוכך לציון', אנו זקוקים ועומדים לעינים...

## שתוליכנו לשלום

בדור האחרון זכינו לריבוי עצום של ניסיונות בענייני 'סור מרע', להטיב לנו כל הימים, ויש לנו להתפלל תפילת הדרך שיצליח ה' דרכנו, למען לא נבוש ולא נכלם ולא נבשל

**בעבודה** זו של שמירת וקדושת העינים נכללים ב' חלקים. החלק האחד שייך לבחינת 'סור מרע' והחלק השני לבחינת 'עשה טוב'. והנה חלק זה של 'סור מרע' הוא כמובן לשמור על העינים

ה. כפי האמור לעיל, כי ד' אותיות שם הוי"ה הן כנגד ד' מדריגות 'ראיה, שמיעה, ריח, דיבור' – 'עין, אוזן, חוטם, פה', ואות י' שהיא בחינת 'חכמה' (י"ד חכמה קדומה) הרי היא כנגד מדריגת 'ראיה' וכנגד 'עין'.

וכל זאת, אם הולכים בדרך הנכונה. אך אם ח"ו רוצים ליפול ברשתו של היצר הרע, הרי יש שפע גדול של דברי הבל ורעות רוח בימים אלו...

היו בחורים רבים שהשינוי הגדול לטובה קרה אצלם בחודשי הקיץ. עבר קציר וכלה קיץ, והנה נהפכו המה והיו לאנשים חדשים ולמציאות חדשה. כי כאמור, המטרות מתמעטות וההפרעות פוחתות, והזמן מרובה ופנוי יותר להקדישו ללימוד ולהתעלות בתורה ובעבודת ה' גבוה מעל גבוה. והזמן גרמא להאדם להיות שקוע במוחו ולכו בתורה, בעבודת ה' ובקרבת ה'.

**אמנם,** אנו צריכים להרבה סיעתא דשמיא, כי המלחמה כבידה וכל הדרכים בחזקת סכנה, ועלינו לבקש ולהתחנן על זאת מלפני הבורא ב"ה, למען לא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד. והרי גם על זאת נתקנה 'תפילת הדרך' לאומרה כאשר יוצאים אל הדרך: 'שְׁתוּלִיכְנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתִדְרִיכְנוּ לְשָׁלוֹם... וְתַגִּיעֵנוּ לְמַחֲזֵ חַפְצֵנוּ לְחַיִּים לְשִׁמְחָה וּלְשָׁלוֹם. וְתַצְלִינוּ

מִכָּפָּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים וְחַיּוֹת רָעוֹת בְּדֶרֶךְ, הַלּוֹא הֵם הַיֵּצֵר הָרַע וְכָל חֲבֵרֵי דִילִיָּה, שֶׁכָּל חֲפָצָם וּמִגְמָתָם לִיטוֹל אֶת נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם, וּבַעֲבוּר רֵגַע אֶחָד קָטָן שֶׁל הַבֵּל הַבָּלִים הֵם רּוֹצִים לְלַסֵּס אוֹתוֹ וּלְקַחַת הַיָּמֵנוּ אֶת כָּל חַיּוֹ הַנִּצְחִיִּים, רַח"ל.

ובנוסף אנו מתחננים אל השי"ת שישמרנו ויגן בעדינו: 'מְכַל מִינֵי פְרַעְנִיּוֹת הַמְתַּרְגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לְעוֹלָם'. כי השטן מתחדש בכל יום ויום ובא עלינו עם דברים חדשים, רעיונות חדשים, "כלים מכלים שונים" חדשים. ועל זאת אנו מתפללים ומפילים תחינתנו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שיעזרנו על דבר כבוד שמו ויתן לנו את הכוחות להצליח במלחמת היצר ולנצח את אויבינו, למען ייטב לנו לעד ולנצח נצחים.

**ובאמת,** חבלים נפלו לנו בנעימים, שלעומת הדורות הקודמים שבימיהם לא היו כל כך הרבה ניסיונות, זכינו אנחנו לבוא אל העולם בדור שיש בו ניסיונות לרוב. ועלינו לדעת שתכלית הניסיון היא לנשא ולרומם את האדם (ואכן, 'ניסיון' הוא מלשון 'ישא נס'). ואם כן, בל נאמר

ו. ראה והביטה לשון המדרש (ב"ר נה, א): 'וְיָהּ אַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֲלָקִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם' (בראשית כב, א). כתיב (תהלים ס, ו) 'נִתְּנָה לִירָאִיָּךְ נֶס לְהַתְּנוֹסֵס מִפְּנֵי קֶשֶׁט סִלָּה', נסיון אחר נסיון, ויגדולין אחר גידולין, בשביל לנסותן בעולם, בשביל לגדלן בעולם, כנס הזה של ספינה. וכל כך למה, 'מִפְּנֵי קֶשֶׁט', בשביל שתתקשט מדת הדין בעולם, שאם יאמר לך אדם: 'למי שהוא רוצה להעשיר מעשיר, למי שהוא רוצה מעני, ולמי שהוא רוצה הוא עושה מלך, אברהם כשרצה עשאו מלך, כשרצה עשאו עשיר'. יכול אֶת להשיבו ולומר לו: "יכול את לעשות כמו שעשה אברהם אבינו", והוא

'שְׁהִימִים הָרָאשִׁים הָיוּ מוֹכִים מֵאַלֶּה, פִּי  
לֹא מִחֲכָמָה שְׁאַלְתָּ עַל זֶה' (קהלת ג', י), שהרי  
עד כמה כבר היו יכולים להתרומם בימים  
ההם בניסיונות מועטים וחלשים הללו.  
לא כן היום, בזמנינו אנו, אשר ישנו שפע  
גדול של ניסיונות, בוודאי נזכה להתעלות  
הרבה יותר, גבוה מעל גבוה.

בשביל להישמר מן העבירה – בחינת 'סור  
מרע', יש לו ליתן אפילו את כל רכושו.

ובכך היו צדיקים אומרים: "מן העבירה  
צריך האדם לנוס ברגליו אפילו  
שלושה קילומטר. אך את המצוה יקח, רק  
אם הזמין לו השי"ת אותה תחת ידו"...

והרי ידוע שישנם שני חלקים בעבודת ה',  
והם 'סור מרע' ו'עשה טוב'. ואם  
אמנם שבבחינת 'עשה טוב' ישנה "ירידת  
הדורות" גדולה עד מאוד, כי ברבות  
העיתים והימים חסרנו את כל ההשגות  
הנעלות שהיו בשנים קדמוניות, ואין  
בינותינו גאוני עולם כהרשב"א הק' או  
מצוקי ארץ כמרן הבעל שם טוב הק'  
זיע"א. אך לא כן בבחינת 'סור מרע' בה  
זכינו ל"עליית הדורות", כאשר דור אחר  
דור מוסיף והולך בבחינה זו יותר ויותר,  
עד כי דורינו שוכן במח ראש הפסגה.

תא חזי מיוסף צדיקא, שבוודאי ישב ועסק  
כל הימים על התורה ועל העבודה  
ואף קיים את מצוות ה' כראוי וכהוגן, וגם  
קיבל כל תורת אביו יעקב אבינו ע"ה. ואף  
על פי כן לא נקרא שמו "יוסף הצדיק",  
אלא אחר התגברותו בניסיון אחד תקיף  
וחזק, אשר מני אז והלאה זכה להיות  
'צדיק יסוד עולם' עד סוף כל הדורות.  
ומכאן, שעבודת 'סור מרע' היא מדריגה  
גבוהה לאין שיעור מעבודת 'עשה טוב'.

ולפי האמור שבבחינת 'סור מרע' ישנה  
"עליית הדורות", אם כן, נמצאים  
אנחנו כהיום הזה ברומו של עולם, בדור  
היותר גבוה מכל הדורות אשר לפנינו.  
והנה כולם כאחד ניצבים עלינו, כל  
הדורות וכל העולמות וכל הצדיקים, ועל  
כולם ריבון העולמים בכבודו ובעצמו,  
ומביטים עלינו ובוחנים אותנו אם  
עובדים אנחנו אותו יתברך כראוי, והאם  
מקיימים אנו את המוטל עלינו, ומנצלים

ואם תחפזין לדעת איזו עבודה גדולה  
יותר, האם 'סור מרע' או שמא  
'עשה טוב'. התשובה בדבר, שבוודאי  
בחינת 'סור מרע' חשובה וגדולה יותר  
לאין ערוך. וההוכחה לכך היא הלכה  
פסוקה (אור"ח סי' תרנו בהג"ה), שבעבור מצות  
עשה – בחינת 'עשה טוב', צריך האדם  
לתת עד חומש מנכסיו. ולעומת זאת,

אומר: "מה עשה", ואת אומר לו: "וְאַבְרָהָם בֶּן מֶלֶךְ שָׁנָה בְּהוֹלֵךְ לוֹ" (בראשית כא, ה), ואחר כל הצער  
הזה נאמר לו (שם כב, ג) 'קח נָא אֶת בְּנֶךְ אֶת יִחִידְךָ' ולא עיכב", הרי 'נְתַתָּה לִירֵאִיךָ גַּם לְהִתְנוּסָה'.

את המתנות הגדולות שהן הניסיונות העצומים שהודמנו לפנינו להיטיב לנו כל הימים.

**ולזאת אמרו צדיקים, שמשיה צדקנו יבוא ויתגלה דווקא אלינו. כי אף אמנם שהם בדורותיהם היו גדולים ונעלים מאיתנו בבחינת 'עשה טוב', אך בבחינת 'סור מרע' גדולים אנחנו מהם, וזו עבודתנו בדור האחרון.**

## אִנִּי בְּקִיץ בֶּן מִשְׁכִּיל

שנות הבחרות בעות את כל מהותו ומציאותו של האדם לכל שנות חייו, ואשרי המנצלם כראוי, ובפרט בימי הקיץ

**ובכן, העיקר ש'עיני השכל' יהיו שקועים ודבקים בתורת ה'. ולקראת חודשי הקיץ, רצוי וכדאי להכין מקודם "סדר יום" מסודר כדבעי: באיזו שעה משכימים בכוקר לעבודת הבורא, באלו שעות עוסקים בתורה ומה לומדים בעיתים הללו. אפשר לשגן ולחזור על לימודים שונים מהעבר, ועל ידי זה ניתן לקנות קנינים נצחיים בהרבה חלקי התורה. וראוי לחשב חשבוננו של עולם כמה חפצים להספיק בתקופה זו. הן התורה גדולה ורחבה מני ים, ובחודשים אלו יש יותר זמן פנוי ויותר ישוב הדעת ומנוחת הנפש.**

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שתזכו לנצל היטב את ימי הבחרות היקרים

כל כך, ובפרט בימי הקיץ. וזוכרני מימי בחרותי, שגם המשגיח שלי היה מעורר על יקר תפארת גדולתם של ימי הבחרות, וחשבתי אז שכל משגיח נוהג לומר כן, אך בחלוף השנים הבנתי שאכן זו האמת לאמיתה. ועלינו לשים לב, כי שנות הבחרות הן לא אלף שנים, ואף לא מאה, כי אם שנים מועטות בלבד. אך אותן שנים הן אלו אשר בונות את כל מהותו ומציאותו של האדם לכל שנות חייו. לכן ראו נא לאזור מתניכם ולקבל כמה קבלות טובות לקראת ימות הקיץ הבעל"ט, ולא קבלות קשות, אלא דברים שיש בהם כדי להתרומם, להתחזק ולהישמר, ובעזרת ה' 'מַעֲמֹו וְרָאוּ כִּי טוֹב ה'' (תהלים לד, ט).

**כדאי** הוא השי"ת להתקרב אליו ולחיות איתו חיים נעלים וקדושים. דבר פשוט ומובן הוא שכל גדולי וצדיקי הדורות, כמו הרמב"ם, הרשב"א, הבעל שם טוב, רבי עקיבא איגר והרבי ר' אלימלך זיע"א וכו', היו גם כן אנשים חכמים ונבונים, וידעו היטב שאפשר ליהנות מתענוגי העולם הזה, ואפשר גם לעשות עסקים ולהרבות נכסים ומזון. ובכל זאת החליטו שהדרך האחרת שווה יותר, ובחרו מרצונם לוותר על הבלי העולם הזה, והשקיעו את כל עצמותם בתורה ובמצוות, באהבה ויראה ודביקות, ובוודאי ידעו לנכון לבחור בטוב האמיתי, 'לְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹקִים בְּאֹרֶת הַחַיִּים' (שם נ, ד).

בצע לעבודה קשה שבמקדש בניסיונות גדולים ועצומים.

**אמנם**, משה רבינו אמר להם (במדבר יג, ז): 'ועליהם את הָהָר' – ישנה עלייה בהר הזה... ומהו ההר הזה. הנה אמרו חז"ל (סוכה נב.), שלעתיד לבוא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, ואזי לצדיקים 'נדמה להם כהר'. ומכאן, שנמשל היצר הרע להר גבוה ונישא, וכל כך גדול ורב כוחו... וזהו שאמר להם משה רבינו: 'ועליהם את הָהָר' – על ידי ה"הר" הזה, הוא היצר הרע, אפשר לעלות ולהתעלות מעלות רמות.

**אכן**, סוף סוף "הר" הוא, והעלייה בו אינה באה בניקל... אך כאשר אוזרים חיל וגבורה למלחמה לעלות ולעמוד על ראש ההר, למעלה מן היצר הרע, אזי באים ומתעלים למדרגה גבוהה מאוד.

**ואדרבה**, הנה נאמר בתוה"ק (בראשית א, לא) 'וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד', ואמרו חז"ל (ב"ר טז, לפי גירסת הילקוט שמעוני פר' בראשית רמז טז) 'והנה טוב, זה יצר טוב. מאד, זה יצר הרע'. ויש לנו לנצל זאת כדבעי... כי כאמור, אם

'צִאִי לָךְ בְּעֶקְבֵי הַצֹּאן' (שה"ש א, ח), לילך בדרכם של הצדיקים הקדושים. ובעזרת השי"ת כשתהיו עמלים בתורה בקדושה ובטהרה, תזכו להתעלות מעלה מעלה, ואז תתענגו על ה' מתוך קרבת ה' ומתוך דביקות בה'.

**'וְאַתֶּם תִּדְבְּקוּם בָּה' אֱלֹקֵיכֶם תִּיִּם בְּלִבְכֶם תִּיִּם'** (דברים ה, ד).

## ועליהם את ההר

ככוח עסק התורה בקדושה ובטהרה בידעו לעלות ולכבוש את ההר, הוא היצר הרע

**איתא בספרים הקדושים** (ראה 'נתיב מצותיך' אמונה, שכל ג' אות י<sup>א</sup>), כי אחת מן הסיבות שלא היו המרגלים חפצים להיכנס אל ארץ ישראל, כיוון שראו שיש שמה ניסיונות גדולים. כי הלא ארץ ישראל מקום קדוש הוא, וכאמור (דברים יא, יב) 'עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּה', והרי זה הכלל: 'כל הגדול מחבירו, יצרו גדול הימנו'. ולכן סברו המרגלים, למה לנו כל זאת, לבוא אל הארץ ולהילחם במלחמת היצר. מוטב לנו להישאר במדבר בצל השכינה תוך ענני הכבוד, לאכול מן מן השמים וללמוד תורת משה מפי הגבורה. ומה

ז. וזל"ק: "ובשנפלו [המרגלים] אחזו דרכים משונים, דרך רחוקה, חסידות של שטות, שטוב להם להיות פרושי מדברא בדביקות השם עם משה רבם, ולא לירד למקום תאות עוה"ז למקום המיתה, אלא לחיות במוחין גדולים והארה נפלאה. וכ"ז שטות גמור, רחמנא לבא בעי, 'ובעי בר נש למהוי כעמודא תקיף בהאי עלמא' (וזה"ק בראשית ד ע"א), ובכל הירידות יעמוד בנסיגן שלא יפול, ויחזור ברכוש גדול".

אין הר העומד בדרכו של האדם והארץ  
מישור היא, אזי אמת ויציב שיכול להלך  
בשופי ואין עליו לטרוח ולהתייגע הרבה  
בעליית ההר. אך מצד שני, גם לא יעלה  
ולא יבוא לשום מקום גבוה ונעלה... מה  
שאין כן, כאשר הר גבוה כנגדו – "א גומ'ן  
יצר הרע", יכול האדם לטפס ולהגיע גבוה  
מאוד מאוד. ועל זה נאמר (ישע' מ, ט): 'על  
הר גבוה עלי לך'...

ועל בן יש לנו להודות ולהלל לבורא  
עולם על היצר הרע הנלווה אלינו  
בהיותנו בזה העולם, כי הוא אינו באופן  
של "בדיעבד", אלא הוא שוכן בקרבנו  
מלבתחילה. כי מה היה שוויו של האדם  
בלעדיו, הן רק על ידו הוא יכול לעלות  
ממדריגה למדריגה.

אלא שכדי שנוכל ללחום מלחמת ה'  
בחוקה צריכים אנו לכוח התורה,  
וכמאמר ז"ל (קדושין ל:): 'בראתי יצר הרע  
ובראתי לו תורה תבלין'. אך יש לדעת,  
שרק כאשר עוסקים בתורה ביגיעה ובעמל  
– להבין ולהשכיל בעומק הענין, ומבינים  
את אשר לומדים, ואף גם נלווה טעם  
ערב אל הלימוד, אזי ישנם את הכוחות  
להתגבר על היצר הרע ופיתוייו. אבל  
לימוד יבש ללא הבנה וטעם, לא יועיל  
כמעט להאדם להוסיף וליתן בו כוח, ואז  
יחסרו לו הכוחות הנדרשים למלחמה זו.  
ובמצב כזה, אדרבה, היצר יכול לנהוג בו  
מנהג בעל הבית...

וזהו מה שמצינו במתן תורה (שבת פח.)  
'שכפה הקב"ה עליהם את ההר  
בניגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים  
התורה, מוטב' – כי אז יהיו לכם עוז  
ותעצומות להילחם עם ההר, ותעפילו  
גבוה מאוד. 'ואם לאו, שם תהא  
קבורתכם' – כי תישארו מתחת להר...

והוא שרמז להם משה למרגלים באמרו  
להם: 'ועליהם את ההר' – אל  
תתיראו מהיצר הרע הגדול הנמצא בארץ  
ישראל, כי בידכם לעלות ולכבוש את  
ההר. אך זהו כוח התורה בלבד, וכאמור  
לעיל. כי כאשר האדם לומד כראוי וכנכון,  
רוחו מתרוממת ושמחה של מצוה שורה  
עליו – 'פקודי ה' ישרים משמחי לב' (תהלים  
יט, ט). ובאופן זה, אף אם צריך לצאת אל  
רחוב העיר וכדו', יש לו כוחות להתגבר  
על כל הנסיונות ולעמוד איתן בעקשנות  
דקדושה כנגד היצר. אבל אם חלילה אין  
האדם לומד תורת ה' כראוי, הוא שבור  
בקברו ודעתו נפולה ואינו יכול לכלום,  
ואזי 'שם תהא קבורתכם' ח"ו...

כתיב (ישע' נה, יב) 'כי בשמחה תצאו  
ובשלוש תובלון'. שמחה זו  
האמורה כאן הרי היא "שמחת התורה",  
וכמו שנאמר 'פקודי ה' ישרים משמחי  
לב'. שמחה כזאת מביאה כוח עוז  
ותעצומות. ובעת שיוצאים מלואים עם  
שמחה זו, אזי אפילו 'הקרים והנפשות'  
יפצחו לפניכם רנח' (שם). כי אדרבה,

עוד נקודה אחת לסיום הדברים:

מצינו בתהילותיו של נעים ומירות ישראל דוד המלך ע"ה, שהיה נוהג להלך על ההרים, למייל ולהתבונן על נפלאות הבורא, וכאמרו (תהלים ה, ד) 'כִּי אֶרְאֶה שְׁמִיךְ מַעֲשֵׂי אֲצַפְּתֶיךָ, יָרַח וְכוכְבִּים אֲשֶׁר כּוֹנְנָתָהּ וגו'. וכמובן, שהיה צריך לשמירה גדולה שם. לכן ביקש מלפני השי"ת: 'וְאֲנִי תָמִיד עִמָּךְ, אֲחֻזֶּת בְּיָד יְמִינִי' (שם עג, כג). וכך, כשהוא אוחז בחזקה בהשי"ת היה הולך על ההרים והגבעות ובמדבריות. וזאת ניקח עמנו צידה לדרך: כאשר נוסעים והולכים ובאים, אין נוסעים לבד ואין הולכים לבד, אלא תמיד ניסע ונלך יחד עם השי"ת, 'עַל פִּי ה' יִחַנּוּ וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ' (במדבר מ, כג).

'כִּי בְשִׁמְחָה תֵצְאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבְלוּ, הַהָרִים וְהַגְּבוּעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם, רָנָה וְכָל עֵצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחָאוּ כָף', בסיעתא דשמיא.

על ידי ההרים הרמים והנוראים תגיעו גבוהה מאוד, והם אשר יביאו לרינה, שתוכלו לשקוד ביתר שאת וביתר עוז על דלתות תורה ולהתקרב אל השי"ת יותר ויותר.

ועל כן נקווה כי השי"ת יסייע בידכם ויתן לכם הצלחה מרובה וסייעתא דשמיא, ולכשתשובו משבועות הקיץ האלו לא יוכלו עוד להכירכם. וכמו שמצינו בירידת המן (שמות מז, מז) שבני ישראל שאלו איש את אחיו 'מֶן הוּא' – "מי הוא זה", כי יהודי שאכל מן המן כבר לא יכלו להכירו. אף כאן, "העכערע בחורים", "דערהויבענע בחורים", בני עלייה, ישובו הנה...

כי אכן, הזמן מסוגל ביותר, ואפשר לשקוד כל כך הרבה על התורה ועל העבודה בשבועות האלו. ראו נא לנצל היטב את הזמן הקדוש הזה, את התקופה הקדושה הזאת, והשי"ת יצליח ברככם.

